

den Fæstetvang, som Placaten af 7de Juni 1806 har begrundet, og derved faaer et større Værd. Det er ikke let at indsee, hvorfor dette i alt Fald skulde give en Forpligtelse imod visse bestemte Personer, som ellers maaffee slet ikke havde nogen Udfigt til at faae Gaarden. Men dertil kommer, at den Fæstetvang, som er begrundet ved Placaten af 7de Juni 1806, hvorefter nemlig end ikke en Selveiergaard maa bortforpagtes, men enten skal bruges af Eieren selv eller bortfæstes paa Livstid. — at denne Fæstetvang ikke er af stor Betydning. Den, der kjøber en Bondegaard, tænker ikke paa, at det er en Indskrænkning i Gaardens Værdi, at den ikke kan bortforpagtes, naar han ikke selv vil drive den; thi det er et Tilfælde, som sjældent møder for dem, der kjøber Gaarde. Derfor er det ogsaa i Placaten af 1806 udtrykkeligt tilkjendegivet, at Bedkommende kan, naar særegne Grunde tale derfor, faae Dispensation derfra og faae Tilladelse til at bortforpagte Gaarden. Dette er skeet, fordi man godt indsaar, at En kan endogsaa imod sin Villie — s. Ex. ved at have Pant i en Gaard, der bliver ham udlagt — blive Eier af en saadan Gaard, og da vilde det være unaturligt, om han skulde blive nødt til, fordi han efter sine Forhold ikke er istand til at bruge Gaarden selv, at disponere over den paa en bestemt Maade. Denne Placat har derfor vilst meget liden Indflydelse paa Selveiendoms Værd eller paa den Credit, man kan faae i en Selveiergaard, og det vilde derfor vist være meget urigtigt, om man skulde blive nødt til, for at blive fri for denne Evang, at give Slip paa en betydelig Deel af Gaardens Værdi. Det synes, at det var mere naturligt, om denne Evang til at bortfæste en Selveiergaard, naar man ikke selv kan bruge den, uden Videre blev ophævet. Det er Noget, som først i Mæret 1806 kom ind i Lovgivning-

gen, og som ikke har eksisteret før, og det er uden tvivl kommet ind i Anledning af visse Misbrug, som havde vilst sig paa enkelte Steder, og til hvilke der ikke kan være Lælighed nu. Jeg kan altsaa ikke deri finde nogen Hjemmel til en saadan Bestemmelse som den, der er bragt i Forslag.

B. Christensen: Det er med en ganske egen Følelse at jeg har lyttet til det Foredrag, vi sidst have hørt af den meget ærede Indenrigsminister. Omtrent for et Decennium siden hørte jeg ham som kongelig Commissarius udtale og forsægte netop de selsomme Anskuelser, og uagtet en lang Tid, en Tid rig, som det synes, paa advarende og lærerige Begivenheder, ligger imellem, staaer han dog aldeles paa det selsomme Standpunct som dengang. Nu er det ganske vist, at, naar man, som han gjennem sit hele Liv synes at have gjort, har tilgnet sig en næsten udelukkende Opfattelse af det Forhold, hvorom her er Tale, derhen, at det maa være at ansee og bedømme som et reent privatretligt Contractsforhold, saa er det naturligt, siger jeg, at det falder ham lettere at komme ud over det Gensyn, som dog baade vore Retslærde og vore Historikere have indpræget og indpræget, som jeg troer, med en overbevisende Vægt, det Gensyn nemlig, at herved ikke blot er at see hen til de saakaldte Eieres Ret, de saakaldte Eieres Fordringer, men at Fæstebondestanden ogsaa har Noget, der er mere end, som den høitærede Minister udtrykke sig, en Billighed's Udfigt. Den høitærede Minister vil være vel vidende om, at Alt, hvad vi have havt af store Lovlærde, har saa omtrent, lige indtil han selv optraadte, været af den Anskuelse og hændet den Anskuelse, som Loven paa flere Steder udtaler, at Fæstebonden skulde sikres saadanne Vilkaar, at han kunde drive sin Gaard og finde sit Udkomme derved.